

GLORIA MARIS

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR DE

BELGISCHE VERENIGING VOOR CONCHYLIOLOGIE v.z.w.

ANTWERPEN

association belge de conchyliologie

belgian society for conchology

Gesticht in 1961

AANGESLOTEN BIJ HET KONTAKTKOMITEE VAN DE KRINGEN VOOR NATUURSTUDIE EN NATUURBESCHERMING IN HET
ANTWERPSE

Verantwoordelijk uitg.

André Verhecken
Edward Arsen str. 47
2510 MORTSEL
03/440.37.68

Secretariaat

Jean Wuyts
Koningsarendl. 82
2100 DEURNE
03/324.99.14

Redactie

Antoine Vereycken
A. Van Dijkstr. 50
2120 SCHOTEN
03/645.92.30

Bankrekening

Belgische Vereniging
voor Conchyliologie v.z.w.
(Gloria Maris)
610/4465950/64

J U N I - J U L I 1 9 8 5

JUNI 1985

1. Zondag 2 juni 1985 te 10.00 uur in het lokaal
" Stella Maris ", Italiëlei 72 te Antwerpen
De heer A. Delsaerdt : " Buffon, een geniaal 18e eeuwse
naturalist "
De heer R. Pickery : Een blik op enkele oude auteurs-
werken. (met dia's)
De heer F. Van Nieulande : demonstratie : vouwen van doosjes.
De heer Delsaerdt zal bovendien nog meer Fasciolariidae
tentoonstellen, als aanvulling op zijn voordracht van april.
2. Vrijdag 14 juni 1985 te 20.00 uur in het lokaal
Koolkaai 9 te Antwerpen : Vergadering van de studiegroep
Xenophora onder leiding van de heer E. Wils.
3. Vrijdag 21 juni 1985 te 20.00 uur in het lokaal Ommeganck-
straat 26 te Antwerpen : vergadering van de Raad van
beheer (geen maandblad inbinden)
4. B.V.C. West Vlaanderen vergadert op 16 juni 1985
in het centrum De Lelie - weidestraat 8! te Assebroek

JULI 1985

Zondag 7 juli 1985 te 10.00 uur in het lokaal
" Stella Maris ", Italiëlei 72 te Antwerpen
VRIJE VAKANTIEVERGADERING : er is dus geen voordracht.

In deze vakantiemaand zijn er geen vergaderingen van de
studiegroep of van de Beheerraad. Ook B.V.C. West Vlaanderen
vergadert niet.

De eerstvolgende vergadering zal doorgaan op
zondag 4 augustus 1985.

DATUM VAN UITGIFTE : 24 MEI 1985

VERBAAL OP PAPUA NIEUW - GUINEA

In het domein Planckendael Leuvensesteenweg 582 2960 Muizen (Mechelen) loopt van 1 april tot en met 30 juni 1985 (met kans op verlenging !) een tentoonstelling over Papua Nieuw-Guinea. Aan deze tentoonstelling verleenden het Koning Leopold III Fonds en het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen hun medewerking.

Naast heel wat schelpen uit dit gebied kunnen ook kunstvoorwerpen, insekten, opgezette paradijsvogels en foto's van fauna en flora worden bewonderd.

De tentoonstelling Papua Nieuw-Guinea wil vooral een beeld brengen van de bewoners van het oostelijk deel van Nieuw-Guinea en van de zeer rijke en gevariëerde fauna en flora.

Om het gebied enigszins te situeren brengen wij hieronder een samenvatting van een aantal gegevens die wij ontvingen van de heer Douliez, verantwoordelijke voor het Domein Planckendael en reeds jarenlang lid van onze vereniging.

Papua, eigenlijk Territory of Papua New-Guinea, behoort tot het Gemenebest van Australië. Het omvat het oostelijk deel van het eiland Nieuw-Guinea, de Trobriand-, Woodlark-, d'Entrecasteaux- en Louisiadeneilanden en meer ten noorden New Britain en New Ireland. Het heeft een oppervlakte van ca. 234 500 km².

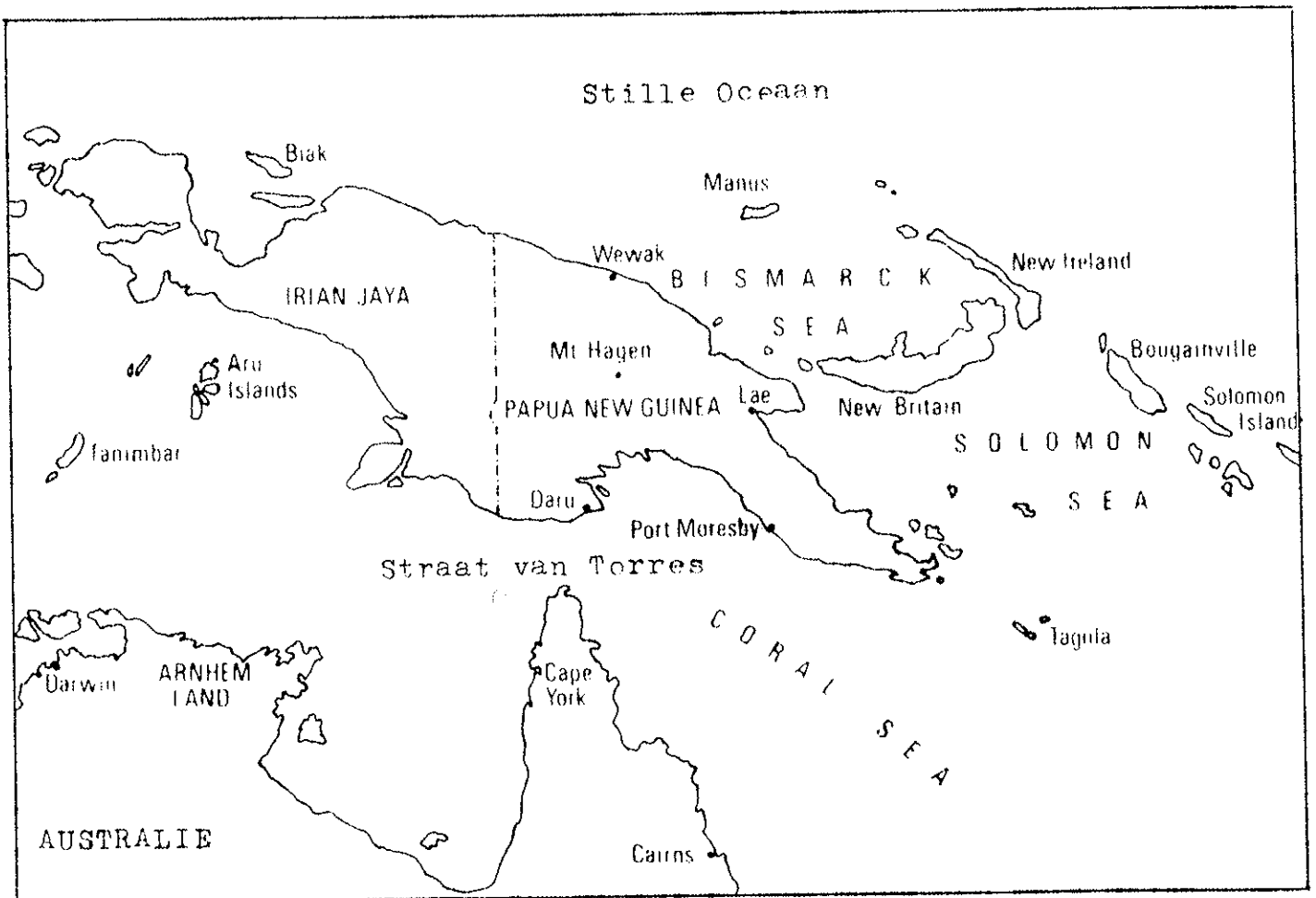
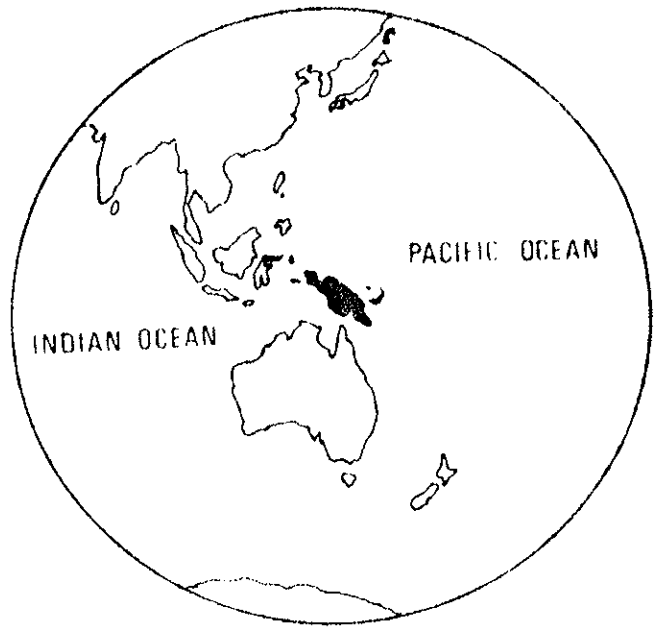
Het eiland Nieuw-Guinea is bijna 2 000 km lang en geologisch gezien is het een deel van de Australische landmassa. In de prehistorie hebben beide verschillende keren aan mekaar vastgezet. In de planten- en dierenwereld van Australië en Nieuw-Guinea bestaan dan ook verschillende overeenkomsten. Toch is er nauwelijks een groter verschil denkbaar dan tussen de droge woestijnen van Australië en de vochtige bergwouden van Nieuw-Guinea.

Het eiland is zeer rijk aan vogels, waarvan de meest bekende zeker de "paradijsvogels" zijn. De veren van deze vogels spelen een belangrijke rol in het leven van de inboorlingen. Ze worden door de papoea's als versiering bij het dansen gebruikt en betekenen zoveel als baar geld.

Onder de zoogdieren vormt zeker de groep van de klimbuideldieren een merkwaardige verschijning met o.a. de koeskoes en de vliegende buideleekhoorn.

Onder de planten zijn zeker de kokospalm, de papaya, de apenbroodboom en de bananen het vermelden waard.

Zoals u ziet: interessante elementen genoeg om de tentoonstelling met een bezoek te vereren !

Gloria Maris - Vol.24 N° 6 pp:117/123 - Antwerpen - juni/juli 1985

VAKANTIEREIS NAAR PUERTO DE SOLLER, MALLORCA, SPANJE.

----- F. Swinnen *

Op 21 augustus 1984 vertrokken we met familie voor een veertien-daagse reis naar Puerto de Soller op Mallorca. Na een vlucht van 2 uur landden we op Palma de Mallorca.

Puerto de Soller ligt aan de noordkant van het eiland en is te bereiken via 66 haarspeldbochten door de bergen. Het ligt in een beschermde baai met een vissershaven en een militaire kazerne. Soller is bekend voor zijn citroen- en sinaasappelplantages op de berghellingen.

Na aankomst in ons Hotel Eden Park gingen we een kijkje nemen aan het strand. Dat was helemaal niet schelpvriendelijk. Er was geen schelp of gruis te herkennen. We wandelden verder naar de haven waar een 25-tal kleine en grotere vissersboten lagen afgemeerd. Hier vond ik op de kade 27 *anomia ephippium* Linnaeus vastgehecht op een stukje plastic. Verder nog een *Solariella valida* Dautzenberg en *Hiatella rugosa* Pennant.

's Anderendaags ben ik gaan snorkelen in de baai. Het was op het zandgedeelte niet ideaal omdat het strand er zeer snel naar een grotere diepte ging. Op sommige plaatsen verder in de baai lagen stenen en ik zou het daar eens proberen. Er kwamen vele, bijna niet te herkennen, *Gibulla divaricata* Linnaeus voor. Ook *Thais haemastoma* Linnaeus en *Monodonta mutabilis* Philippi kwamen regelmatig boven.

Op een grote steen ving ik *Parvicardium ovale* Sowerby en *Chiton Olivaceus* Spengler.

Op de stenen waren mooie diepblauwe *Patella caerulea* Linnaeus te vangen.

Met het boekje 'schelpen vinden en herkennen' van Bob Entrop wandelden we richting haven. Daar ons Spaans zeer beperkt is, was dit boekje het ideale hulpmiddel om de vissers te tonen wat we bij hen kwamen zoeken. Na wat over en weer geroep had ik opeens 5 *Charonia nodifera* Linnaeus, waarvan één met uitzonderlijke lange tanden van 2 cm op de mondrand en 320 mm groot.

De vissers hadden de gewoonte hun netten op de kade te laten drogen, ze te ontwarren en op te plooiën. Tussen deze netten viel veel schelpmateriaal uit na het drogen : *Natica alderi* Forbes;

* Lutlommel 214 - 3900 Lommel

Arca tetragona Poli, *Calyptraea chinensis* Linnaeus, *Palliolum incomparabile* Risso, ...

Bijna elke dag ging ik 's namiddags bij de vissers in de netten kijken of aan de vissers vragen of ze niets bij hadden.

's Voormiddags zocht ik dan tussen de stenen naar nieuwe soorten. Zo vond ik o.a. onder stenen *Haliotis lamellosa* Lamarck, *Ischnochiton rissoi* Payraudeau, *Bela ornata* Locard.

Bij een zeeanemoon ving ik *Coralliophila meyendorfi* Calcara en in stenen *Lithophaga lithophaga* Linnaeus.

Na enkele dagen was ik in contact gekomen met visser Sebastiaan van de Villa Deia die vrij goed Frans sprak. Hij beloofde mij, als hij iets in zijn netten had, dit voor mij mee te brengen. Ik mocht hem en zijn zoon ook helpen bij het netten kuisen. Vader en zoon ontwarden de netten en gaven de koraalbrokstukken aan mij om te kijken of er niets op of tussen zat. Dit bleek een heleboel te zijn: o.a. *Arca tetragona* Poli, *Arca noae* Linnaeus, *Chlamys multistriata* Poli, *Emarginula multistriata* Jeffreys (levend!), juveniele *Pteria hirundo* Linnaeus, *Jujubinus exasperatus* Pennant, *Palliolum incomparabile* Risso, *Crania anomala* Müller, *Terebratulina caputserpentis* Linnaeus. De laatste drie soorten zijn brachiopoden. Na een week gingen we op excursie naar Santa Ponsa, aan de westkant van het eiland. Dit heeft een mooi zandstrand en hier was gruis te vinden. Na dit te hebben onderzocht, kwamen hier vele soorten tevoorschijn o.a. *Alvania hispidula* Monterosato, *Alvania lanciae* Calcara, *Alvania lineata* Risso, *Rissoa oblonga* Desmarest, *Odostomia conspiqua* Alder en nog een 20-tal andere.

Op 29 augustus kwamen de boten uitzonderlijk vroeg binnen. Meestal was het tussen 3 en 5 uur, maar nu was het om 10 uur. Doordat ze zo vroeg terug waren, moesten de netten nog worden gekuisd. De vissen en brokstukken moesten er nog worden uitgehaald. Ik mocht van Sebastiaan de brokstukken komen oprapen van zijn boot. Met twee volle zakken vertrok ik, nagekeken door de vele toeschouwers die toch maar niet begrepen wat ik met die rommel ging doen.

Na het kuiswerk kwam er het volgende tevoorschijn: *Emarginula conica* Schumacher (levend!), *Emarginula huzardi* Payraudeau, *Eulima curva elongata* B.D.D., *Striarca lactea quoyi* Payraudeau, *Clelandella millegrana* Philippi, *Calliostoma zizyphinum* Linnaeus, *Mitrella minor* Scacchi, *Xenophora crispa* König, *Hanleyi hanleyi* Bean, *Leptochiton cancellatus* Sowerby en de vier soorten brachiopoden.

Op 30 augustus kon ik 8 *Charonia nodifera* Linnaeus op de kop tikken waarvan één met een lengte van 325 mm.; ook *Ranella gigantea* Lamarck, *Lunatia fusca* Blainville en *Capulus hungaricus* Linnaeus waren van de partij. Ze waren vastgehecht op die grote *Charonia*.

Mijn vader en ik gingen regelmatig vissen. Er was vis genoeg, maar ze aan de haak krijgen was wat anders! Tijdens zo'n vispartij kwamen de vissers me roepen, want ze hadden schelpen voor mij. Er kwamen weer 5 *Charonia nodifera* Linnaeus bij.

De laatste dagen was het mij opgevallen dat de vissers de rommel onder hun netten bij elkaar veegden en dit daarna in het water gooiden. Ik nam deze rommel mee naar de hotelkamer en onderzocht die. Er waren wel veel visgeraanten en stenen bij, maar ook o.a. *Coralliophila brevis* Blainville, 15 *Clelandella millegrana* Philippi, *Arca tetragona* Poli, *Bathyarca pectunculoides* Scacchi, *Bathyarca philippiana* Nyst, *Lischkeia ottoii* Philippi, *Chlamys multistriata* Polli, *Chlamys solidula* Reeve, *Trophonopsis muricata* Montagu, *Trophonopsis carinata* Bivona, *Scissurella crispata* Flemming, *Acar nodulosa scabra* Poli en enkele chitons.

De laatste dagen durfde ik eigenlijk niet meer naar de haven gaan, want ik had reeds 22 *Charonia nodifera* Linnaeus en dit was reeds een koffer vol.

Op de laatste dag wandelde ik nog eens vlug naar de haven en een van de vissers zwaaide dat ik moest komen want er lagen op zo'n 2 meter diepte in de haven nog 4 *Charonia nodifera* Linnaeus. Spijtig genoeg moesten we over een uur vertrekken en moest ik deze achterlaten.

Deze reis heeft me 31 nieuwe soorten opgeleverd en daarbij nog 4 nieuwe chitons.

Het aantal gevangen soorten bedraagt 121 (waaronder 8 keverslakken) en 4 brachiopoden.

Een aantal soorten waren zeer goed vertegenwoordigd o.a. ving ik 80 *Palliolium incomparabile* Risso, 20 *Arca tetragona* Poli, 100 *Pteria hirundo* Linnaeus (juv.), 50 *Terebratulina caputserpentis* Linnaeus, 50 *Mühlfelderella truncata* Linnaeus, 100 *Anomia ephippium* Linnaeus.

Ik wil de heren R. Vanwalleghem, J. Verstraeten, G. Poppe, A.W. Lacourt, R. Van Belle en J. Christiaens danken voor de hulp bij de determinatie.

Materiaal uit Puerto de Soller en Santa Ponsa, Mallorca, Spanje

Brachiopoden

<i>Crania anomala</i> Müller	18 mm	N, S, 90 m
<i>Mühlfelderia truncata</i> Linnaeus	18 mm	N, S, 90 m
<i>Terebratula vitrea</i> Born	33 mm	N, S, 90 m
<i>Terebratulina caputserpentis</i> Linnaeus	24 mm	N, S, 90 m

Mollusken

<i>Acanthochitona communis</i> Linnaeus	18 mm	OS, B, 2 m
<i>Callochiton septemvalvis euplaeae</i> O.G.Costa	3 mm	N, S, 90 m
<i>Chiton olivaceus</i> Spengler	34 mm	OS, B, 2 m
<i>Chiton corallinus</i> Risso	6 mm	N, S, 90 m
<i>Leptochiton cancellatus</i> Sowerby	4 mm	N, S, 90 m
<i>Lepidochitona cinerea</i> Linnaeus	8 mm	N, S, 90 m
<i>Hanleyi hanleyi</i> Bean	6 mm	N, S, 90 m
<i>Ischnochiton rissoi</i> Payraudeau	21 mm	OS, B, 2 m
<i>Acar nodulosa scabra</i> Poli	18 mm	N, 90 m
<i>Acmaea unicolor</i> Forbes	4 mm	N, S, 90 m
<i>Acropota loprestina crispata</i> Philippi	6 mm	N, S, 90 m
<i>Aequipecten audouini</i> Payraudeau	9 mm	N, 90 m
<i>Alvania cimex</i> Linnaeus	5 mm	G, Santa Ponsa
<i>Alvania hispidula</i> Monterosato	3 mm	G, Santa Ponsa
<i>Alvania lanciae</i> Calcara	3 mm	G, Santa Ponsa
<i>Alvania lineata</i> Risso	4 mm	G, Santa Ponsa
<i>Alvania montagui</i> Payraudeau	6 mm	G, Santa Ponsa
<i>Alvania reticulata</i> Montagu	4 mm	N, 90 m
<i>Anomia ephippium</i> Linnaeus	39 mm	N, Sch, 30 m
<i>Aporrhais pespelicani</i> Linnaeus (W/O)	35 mm	N, 90 m
<i>Arca noae</i> Linnaeus	54 mm	N, 90 m
<i>Arca tetragona</i> Poli	15 mm	N, Sch, 90 m
<i>Bathyarca pectunculoides</i> Scacchi	3 mm	N, 90 m
<i>Bathyarca philippiana</i> Nyst	5 mm	N, 90 m
<i>Bathypota tenellulo</i> Locard	8 mm	N, S, 90 m
<i>Bela ornata</i> Locard	8 mm	OS, B, 1 m
<i>Bittium reticulatum</i> Da Costa (W/O)	10 mm	S, B, 1 m
<i>Bulla striata</i> Bruguière	11 mm	OS, B, 2 m
<i>Calliostoma zizyphinum</i> Linnaeus (W/O)	5 mm	N, 90 m
<i>Callista chione</i> Linnaeus	32 mm	N, 30 m

<i>Camelea chinensis</i> Linnaeus	17 mm	N, S, 90 m, 2 m
<i>Capulus hungaricus</i> Linnaeus	12 mm	N, S, 90 m
<i>Cancellaria cancellata</i> Linnaeus	20 mm	dp Sanguin baai, 2 m
<i>Cerithium rupestre</i> Risso	18 mm	OS, B, 2 m
<i>Chama gryphoides</i> Linnaeus	319 mm	N, S, 90 m
<i>Camelea gallina</i> Linnaeus	28 mm	N, 26 m
<i>Charonia nodifera</i> Linnaeus (W/O)	320 mm	N, 90 m
<i>Chlamys multistriata</i> Poli	21 mm	N, S, 90 m, 2 m
<i>Chlamys solidula</i> Reeve	22 mm	N, 30 m
<i>Clanculus jussieui</i> Payraudeau (W/O)	11 mm	OS, B, 2 m
<i>Clelandella millegrana</i> Philippi (W/O)	10 mm	N, 90 m
<i>Coralliophaga lithophagella</i> Lamarck	8 mm	N, S, 90 m
<i>Coralliophila brevis</i> Blainville (W/O)	8 mm	N, 90 m
<i>Coralliophila meyendorfi</i> Calcara (W/O)	18 mm	OS, B, 2 m
<i>Cyclope pellucida</i> Risso	5 mm	G, Santa Ponsa
<i>Cythara attenuata</i> Montagu	5 mm	G, Santa Ponsa
<i>Cythara paciniana</i> Calcara	5 mm	G, Santa Ponsa
<i>Diodora graeca</i> Linnaeus	7 mm	N, S, 90 m
<i>Drillocerithium waputornatum</i> Nordsieck	34 mm	OS, B, 2 m
<i>Emarginula conica</i> Schumacher	4 mm	N, S, 90 m
<i>Emarginula huzardi</i> Payraudeau	4 mm	N, S, 90 m
<i>Emarginula multistriata</i> Jeffreys	10 mm	N, S, 90 m
<i>Eulima curva elongata</i> B.D.D.	7 mm	N, 90 m
<i>Eulima intermedia</i> Cantraine	11 mm	N, 90 m
<i>Eulima scillae</i> Scacchi	8 mm	N, 90 m
<i>Gibberula miliaria</i> Linnaeus	5 mm	G, Santa Ponsa
<i>Gibberula clandestina</i> Brocchi	2 mm	G, Santa Ponsa
<i>Gibbula adansoni</i> Payraudeau (W/O)	5 mm	OS, B, 2 m
<i>Gibbula ardens</i> Von Salis	5 mm	G, Santa Ponsa
<i>Gibbula divaricata</i> Linnaeus (W/O)	14 mm	OS, B, 2 m
<i>Gibbula guttadauri</i> Philippi	7 mm	N, 90 m
<i>Gibbula philberti</i> Recluz (W/O)	9 mm	OS, B, 1 m
<i>Gibbula richardi</i> Payraudeau (W/O)	14 mm	OS, B, 2 m
<i>Gibbula varia</i> Linnaeus (W/O)	8 mm	OS, B, 1 m
<i>Goodallia triangularis</i> Montagu	3 mm	G, Santa Ponsa
<i>Haliotis lamellosa</i> Lamarck	42 mm	OS, B, 2 m
<i>Hiatella rugosa</i> Pennant	10 mm	N, Sch, 90 m
<i>Jujubinus exasperatus</i> Pennant (W/O)	6 mm	N, 90 m
<i>Jujubinus montagui</i> Patraudeau	6 mm	N, 90 m
<i>Jujubinus smaragdinus</i> Monterosato (W/O)	5 mm	OS, B, 2 m
<i>Lischkeia ottoii</i> Philippi	7 mm	N, 90 m

<i>Lopha stentina</i> Payraudeau	35 mm	N, Sch, 90 m
<i>Lithophaga lithophaga</i> Linnaeus	45 mm	in stenen, B, 2 m
<i>Littorina neritoides</i> Linnaeus	7 mm	S, B, vloedlijn
<i>Lunatia alderi</i> Forbes (W/O)	7 mm	N, 90 m
<i>Lunatia fusca</i> Blainville (W/O)	32 mm	N, 90 m
<i>Mitrella minor</i> Scacchi	9 mm	N, 90 m
<i>Mitrolumna olivoidea</i> Cantraine	6 mm	N, S, 90 m
<i>Monodonta mutabilis</i> Philippi (W/O)	17 mm	OS, B, 1 m
<i>Monodonta turbinata</i> Born (W/O)	18 mm	OS, B, 2 m
<i>Murex brandaris</i> Linnaeus	85 mm	N, 30 m
<i>Musculus marmoratus</i> Forbes	7 mm	N, 90 m
<i>Mytilus galloprovincialis</i> Lamarck	25 mm	S, B, 0,5 m
<i>Nassarius incrassata</i> Ström (W/O)	10 mm	OS, B, 2 m
<i>Nassarius costulata</i> Renier	8 mm	OS, B, 2 m
<i>Ocenebrina aciculata</i> Lamarck	5 mm	G, Santa Ponsa
<i>Ocenebrina edwardsi helleriana</i> Brusina	10 mm	OS, B, 2 m
<i>Odostomia conspiqua</i> Alder	4 mm	G, Santa Ponsa
<i>Palliolum incomparabile</i> Risso	10 mm	N, 90 m
<i>Parvicardium ovale</i> Sowerby	4 mm	OS, B, 2 m
<i>Patella caerulea</i> Linnaeus	47 mm	S, B, 1 m
<i>Pecten jacobaeus</i> Linnaeus	76 mm	N, 30 m
<i>Peringia ulvae</i> Pennant	7 mm	G, Santa Ponsa
<i>Propilidium ancyloides</i> Forbes	4 mm	N, 90 m
<i>Pseudomalaxis zancae</i> Philippi	5 mm	N, 90 m
<i>Pseudosimnia carnea</i> Poiret	9 mm	N, 90 m
<i>Pteria hirundo</i> Linnaeus	40 mm	N, 90 m
<i>Puncturella noachina</i> Linnaeus	3 mm	N, 90 m
<i>Ranella gigantea</i> Lamarck (W/O)	180 mm	N, 30 m
<i>Rissoa auriscalpium</i> Linnaeus	4 mm	G, Santa Ponsa
<i>Rissoa decortata</i> Philippi	3 mm	G, Santa Ponsa
<i>Rissoa monodonta</i> Philippi	4 mm	G, Santa Ponsa
<i>Rissoa oblonga</i> Desmarest	4 mm	G, Santa Ponsa
<i>Rissoa variabilis</i> Mühlfeldt	5 mm	G, Santa Ponsa
<i>Rissoa ventrosa</i> Desmarest	6 mm	G, Santa Ponsa
<i>Rissoa violacea</i> Desmarest	4 mm	N, 90 m
<i>Rissoina bruguierei</i> Payraudeau	6 mm	G, Santa Ponsa
<i>Scissurella crispata</i> Flemming	2 mm	N, 90 m
<i>Semicassis undulata</i> Gmelin	64 mm	N, 30 m
<i>Solariella valida</i> Dautzenberg	5 mm	N, 90 m

TWEEDE ZEEBIOLOGISCHE REIS NAAR BRETAGNE

Het Zeebiologisch Museum te Scheveningen organiseert van 12 tot en met 19 september 1985 zijn 2de zeebiologische studie-en verzamelseis naar de noordkust van Bretagne.

Deze landschappelijk prachtige kust wordt gekenmerkt door een enorm getijdenverschil tussen eb en vloed. Bij laagwater vallen grote gedeelten van de zeebodem droog en kunnen te voet worden bezocht.

De noordkust staat bekend als een uniek gebied met een ongeëvenaarde rijkdom aan diersoorten. Omdat de kust verschillende karakters biedt zoals zandstranden, rotsen met rotspoeltjes, slikbanken en zeegrasvelden alsook uitgestrekte wierevelden, heeft elk gebied zijn eigen specifieke fauna en flora.

Zelden vinden we op één kust, zij het dan over verschillende kilometers, zoveel verschillende biotopen bijeen.

Gedurende deze studie/verzamelreis kunt u tijdens het veldwerk kennismaken met kreeftachtigen, weekdieren, zeeanemonen, vissen, stekelhuidigen en niet te vergeten de fascinerende zeewierflora, waarvan de roodwieren in vele vormen u zeker zullen boeien.

De reis staat onder leiding van de heer Bob Entrop, directeur van het Zeebiologisch Museum, die reeds 25 jaar ervaring in het Bretonse veldwerk heeft opgedaan. Hij wordt bijgestaan door Mevr. W. van Dongen, museummedewerkster.

De reis wordt per touringcar gemaakt. Ook ter plaatse is de touringcar ter beschikking.

Het aantal deelnemers is beperkt, hetgeen van belang is om de excursies, lezingen en practica zo optimaal mogelijk te laten verlopen.

Een unieke reis, waaraan u nog heel lang fijne herinneringen zult behouden.

Een folder met uitgebreide informatie kunt u aanvragen. Een telefoontje of een briefje volstaat aan :

Zeebiologisch Museum Dr. Lelykade 39
2583 CL Den Haag - Nederland
tel. 070-50 25 28

Gezien de belangstelling is spoedige aanmelding wel geboden.

D E E U R O P E S E P O L Y P L A C O P H O R A

A A N V U L L I N G E N I

R.A. Van Belle *

- blz. 9 - Synonymie van *Tonicella rubra* aanvullen met :
- Tonicella beringensis* Jakovleva, 1952
- Tonicella granulata* Jakovleva, 1952
- Tonicella zotini* Jakovleva, 1952
- Tonicella beringensis* subsp. *lucica* Sirenko, 1974
- blz. 11 - In de voorlaatste lijn dient "en het Noorden van de Stille Oceaan" geschrapt te worden. De soort komt wel degelijk voor in het Noorden en het Noordoosten van de Stille Oceaan.
- blz. 15 - Synonymie van *Ischnochiton* (*S.*) *albus* aanvullen met :
- Trachydermon sharpii* Pilsbry, 1896
- blz. 27 - Bij de synoniemen van *Tonicella marmorea* invoegen :
- Chiton submarmoreus* von Middendorff, 1847
- blz. 51 - Bij de synoniemen van *Chaetopleura angulata* invoegen :
- Chiton lividus* von Middendorff, 1847
- blz. 59 - De langwerpige, gladde stekels welke de gordel van *Callochiton septemvalvis* bedekken, zijn niet naar buiten (zie 7de laatste lijn) maar wel naar binnen gericht. Ook de "Sleutel" dient (blz. 238, 8ste lijn) in die zin aangepast te worden.
- blz. 81 - De 3de lijn van "Verspreiding" van *Ischnochiton* (*S.*) *rissoi* dient aangevuld met: Onlangs werd nochtans door D. Poli bij het eilandje Cerboli (ten oosten van het eiland Elba) een exemplaar verzameld op een diepte van -40m, wat als zeer uitzonderlijk mag beschouwd worden.
- blz. 93 - Bij "Variëteiten" dient de 2de paragraaf volledig geschrapt te worden. Onlangs werd immers aangetoond dat *Hanleya spicata* Berry, 1919 een synoniem is van *Oldroydia percrassa* (Dall, 1894).

* Nijverheidsstraat, 22 - 2700 St. Niklaas

- blz. 134 - Synonymie van *Ischnochiton* (*S.*) *exaratus* aanvangen met :
Lepidopleurus dorsuosus Haddon, 1886
Ischnochiton (*Chondropleura*) *affinis* Thiele, 1906
- blz. 157 - Bij "Verspreiding" de laatste 3 lijnen schrappen en vervangen door: Deze vondst werd onlangs bevestigd door een mooi exemplaar, terplaatse verzameld door H. Huneker. Tevens werd de ontbrekende schakel (Bretagne - Canarische Eilanden) geleverd door H. Strack, die in het Museum van Madrid verschillende specimens kon bewonderen, afkomstig van de westkust van het Iberisch Schiereiland.
- blz. 195 - *Leptochiton* sp. 1 Kaas, 1979 heet voortaan *Leptochiton gascognensis* Kaas & Van Belle, 1985.
 Ingevolge een grondige studie van alle gekende *Leptochiton*-soorten, werd door bovengenoemde auteurs besloten dat het betrokken exemplaar wel degelijk behoort tot een totnog toe onbekende soort (Monograph of Living Chitons (Mollusca : Polyplacophora), Volume 1, Order Neoloricata: Lepidopleurina: 63, fig. 26/1-14, map 7).
 De originele diagnose luidt als volgt :
 " Animal very small, elongate oval, length about twice the width, highly arched (dorsal elevation c. 0.55), back almost evenly rounded. Valves not beaked, lateral areas hardly or not recognizable, tegmentum evenly granulated all over, colour whitish. Girdle clothed with imbricating scales, scattered needle-like spicules, and pairs of intersegmental spines " (*Leptochiton*).
- blz. 201 - *Leptochiton* sp. 2 Kaas, 1979 heet, wegens dezelfde reden, voortaan *Leptochiton thalattius* Kaas & Van Belle, 1985.
 (Monograph of Living Chitons (Mollusca : Polyplacophora), Volume 1, Order Neoloricata: Lepidopleurina: 65, fig. 27/1-12, map 7).
 De originele diagnose luidt als volgt :
 "Animal rather small, elongate oval, rather elevated (dorsal elevation c. 0.43), back rounded. Valves slightly beaked, lateral areas distinctly raised, tegmentum minutely granulated all over, colour pale brownish or roseate. Girdle clothed with not imbricating scales, scattered spicules, and intersegmental groups of longer spines" (*Leptochiton*)

Volgende nieuwbeschreven soort kwam de Europese fauna vervoegen :

Leptochiton geronensis Kaas & Van Belle, 1985

(Plaat 36)

ORIGINELE DIAGNOSE

Kaas, P. & R.A. Van Belle, 1985, Monograph of Living Chitons (Mollusca: Polyplacophora), Volume 1, Order neoloricata : Lepidopleurina: 67, fig. 28/1-14, map 3.

"Animal small, up to 5.6 mm long, the width slightly more than half the length, elongate oval, moderately elevated (dorsal elevation c. 0.37), subcarinated, side slopes little convex. Valves thin, not beaked, lateral areas not raised, tegmentum evenly granulated all over, colour dirty white. Girdle narrow, clothed with elongate scales and scattered needle-like spicules " (*Leptochiton*).

GENUS

Leptochiton Gray, 1847, Additional Observations on Chitones, Proc. zool. Soc. Lond. 15: 127. Type : *Chiton cinereus* Montagu = *Chiton asellus* Gmelin, 1791.

Het type-materiaal (holotype + 1 paratype) van *L. geronensis* werd in de literatuur reeds vermeld en geïllustreerd onder de verkeerde naam *Lepidopleurus alveolus* (Van Belle, 1975: 57, fig. 1-2, 4).

BESCHRIJVING

Schelpstuk I is halfcirkelvormig, de achterrand bijna recht (fig. 2). De intermediaire schelpstukken zijn eerder kort, de voorrand recht tussen de apophyses, lichtjes schuin naar achter gericht naar de gelijkmatig afgeronde zijranden toe (fig. 3), de achterrand praktisch recht, de laterale area's bijna niet te onderscheiden. Schelpstuk VIII is iets minder dan halfcirkelvormig, de breedte minstens tweemaal de lengte, mucro iets voor het midden, niet opvallend, postmucronale heiling recht (fig. 7,8)

Het tegmentum is gesculpteerd met ronde, duidelijk gescheiden korrels. Op schelpstul I, de laterale area's van de middenschelpstukken, en de postmucronale area van schelpstuk VIII, liggen de korrels verspreid in een quincunx-patroon. Op de centrale area's vormen de korrels longitudinale rijen, ongeveer 40 in aantal op schelpstuk V.

Het articulamentum is zwak ontwikkeld, zodanig dat de tegmentale korrels doorschijnen, de apophyses zijn klein, breed driehoekig tot trapeziumvormig in schelpstuk VIII, wijd gescheiden door een min of meer rechte sinus.

De gordel is dorsaal bedekt met langwerpige, geribde schalen (fig.9)

en verspreide, gladde, rechte naaldstekels (fig.11). De ventrale schalen zijn wit, dun, plat, langwerpig met ronde top en afgeknotte basis (fig. 10).

De hoektand van de radula draagt een snede voorzien van 2 puntige tandjes van ongeveer gelijke lengte (fig. 12).

VERSPREIDING

Beide type-specimens werden gevonden op koraalresten vóór de kust van Gerona (Spanje), het holotype op een diepte van 200 m, het paratype op een diepte van 250 m.

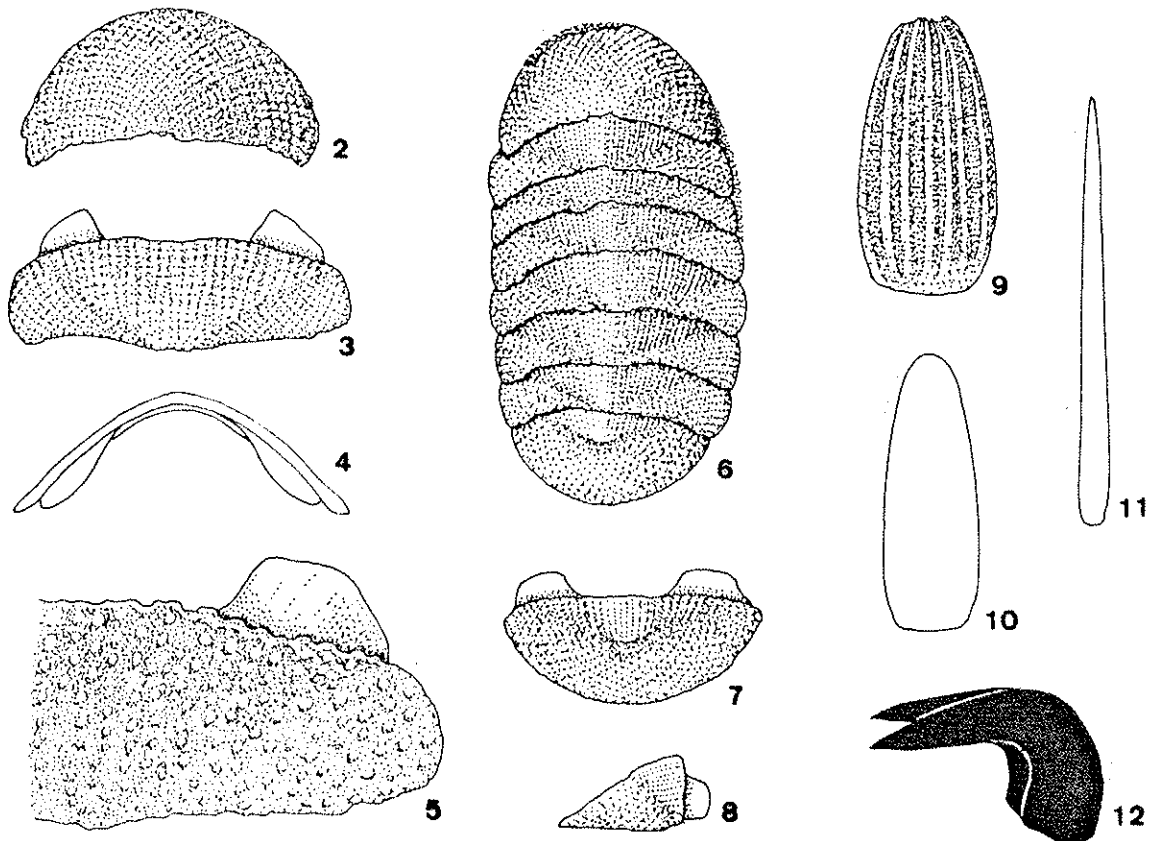
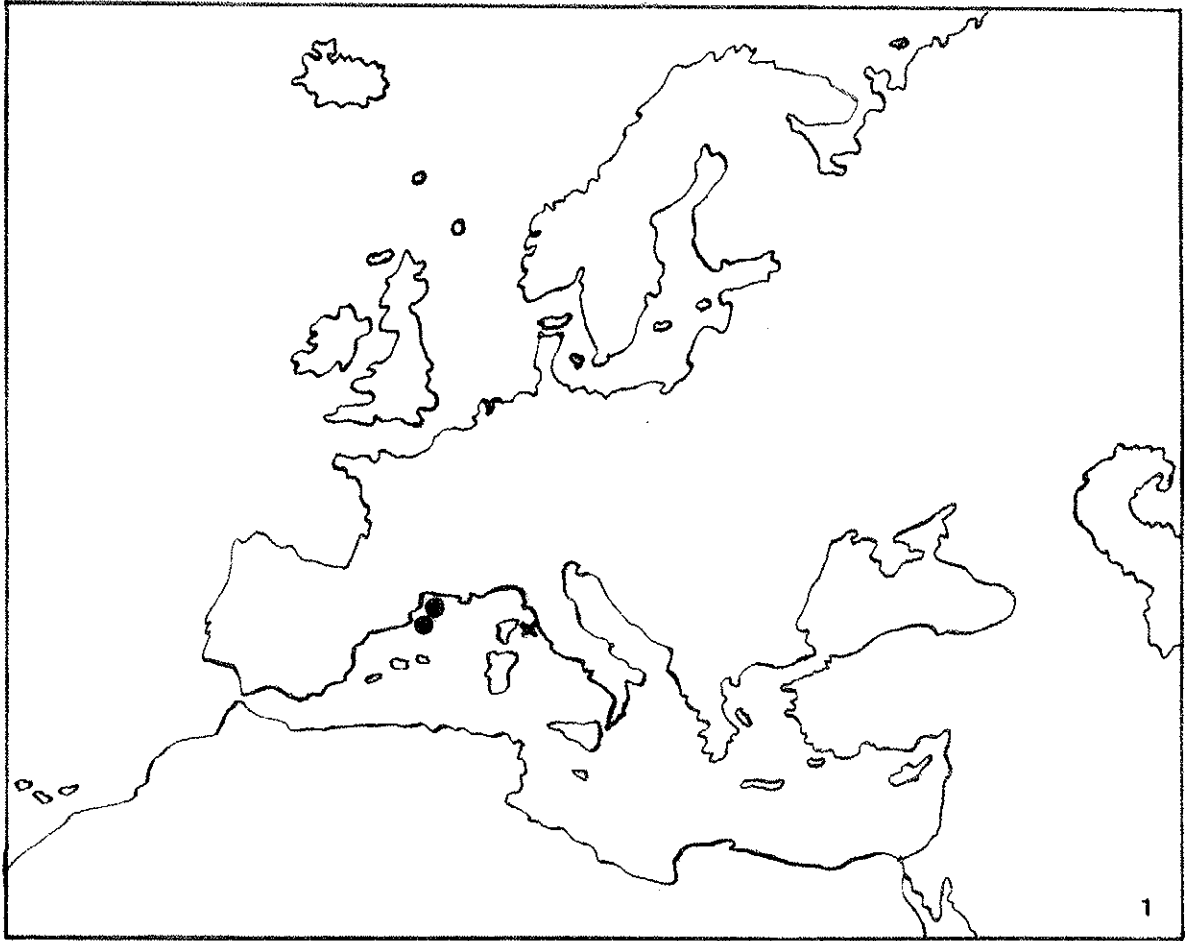
Een juveniel exemplaar schijnt ondertussen gevonden te zijn, op een diepte van 100 m bij het eilandje Formiche di Grosseto (Italië).

REFERENTIE

Van Belle, R.A., 1975, Sur la présence en Méditerranée de *Lepidopleurus alveolus* (Lovén, 1846) (Mollusca : Polyplacophora), Inf. Soc. belg. Malac. 4(3): 57-58, fig. 1-4.

UITLEG BIJ DE FIGUREN VAN PLAAT 36

1. Geographische verspreiding : o = eigen verzameling
x = literatuur
2. Bovenzicht van schelpstuk I, x 25 (Kaas & Van Belle, 1985)
3. Bovenzicht van schelpstuk IV, x 25 (idem)
4. Voorzicht van schelpstuk IV, x 25 (idem)
5. Bovenzicht van rechter helft van schelpstuk IV, x 50 (idem)
6. Bovenzicht van holotype, x 12 (idem)
7. Bovenzicht van schelpstuk VIII, x 25 (idem)
8. Zijzicht van schelpstuk VIII, x 25 (idem)
9. Dorsale schaal, x 500 (idem)
10. Ventrale schaal, x 500 (idem)
11. Dorsale naaldstekel, x 500 (idem)
12. Hoektand van de radula, x 1000 (idem)

Zomervakantie Juli 1984

HET " EXPERIMENT " ISTRİË :

(vervolg van blz.103)

Venken Gerard A.V.H. *

DEEL 1 : Joegoeslavia

alles gedetermineerd
volgens Fritz Nordsieck.

- 4 posten : 1) Poreč : in de haven : dood aangespoeld in gruis
2) Poreč : Spdići : onder en tussen rotsen levend en dood
3) Poreč : Otok (eiland) Nikola : levend onder rotsen
4) Limski Fjord : opgepeuzend in restaurant

- Mytilidae :

Mytilaster (s.s.) lineatus lineatus (Gmelin, 1791) : 2 exn.
levend. Post 2

Lithophaga (s.s.) lithophaga (Linné, 1758) : 16 exn. Post 4.

Mytilus (s.s.) galloprovincialis galloprovincialis Lamarck, 1819 :
1 ex. levend . Post 2

- Carditidae :

Cardita (s.s.) calyculata calyculata (Linné, 1758 : 1 ex. dood. Post 4
22 exn.levend en 1 ex. dood. Post 2

- Paphiidae :

Venerupis (Amygdala) decussata decussata (Linné, 1758): 10 exn. dood
Post 2. 2 exn. dood. Post 3

Irus irus irus (Linné, 1758) : 1 ex. dood . Post 2

- Petricolidae :

Petricola (s.s. lithophaga (Retzius, 1786): 1 ex. dood. Post 2

- Fissurellidae :

Diodora (s.s.) graeca (Linné : 1 ex. levend. Post 2

- Patellidae :

Patella (s.s.) caerulea Linné : 1 ex. levend. Post 2. Erg 'plat' exn.

- Trochidae :

Monodonta (Osilinus) turbinata (Born): 1 ex. levend. Post 2. 35 mm 11

Monodonta (Osilinus) articulata Lamarck : 3 exn.levend. Post 2.

- Viviparidae : (zoetwatermollusk)

Viviparus waarschijnlijk *viviparus* (Linné, 1758) aangespoeld op
Posten 1 en 2.

* Schoolstraat 21, 3500 Hasselt

- *Cerithiidae* :
Gourmya (Thericium) rupestris (Risso): 3 exn. levend. Post 2.
Cerithiidae sp. 1 : dood aangespoeld. Post 1.
Cerithiidae sp. 2 : dood aangespoeld. Post 1.

- *Epitoniidae* :
Epitonium (Clathrus) clathrus (Linné): 1 ex. dood. Post 3.

- *Muricidae* :
Muricopsis (s.s.) cristatus (Brocchi): 1 ex. levend. Post 2.

- *Buccinidae* :
Pisania (s.s.) striata (Gmelin) : 5 exn. levend. Post 2.

- *Nassariidae* :
Amyclina (s.s.) corniculum (Olivier): 1 ex. dood. Post 1.

Deel 2 : Italië : Grado : in vissershaven op een vissersboot (zie fig. 1-7) in netten verstrikt.

Bivalva :

- *Arcidae* :
Arca noae Linné, 1758 : 1 ex. vers dood vol zeepokken 77 mm/45mm. in het ruim van een vissersboot.
- *Glycymeridae* :
Glycymeris violascens (Lamarck, 1819) : 7 exn. alle dood zonder vleesresten. 4 exn. volwassen en exn. juveniel. In netten
- *Mytilidae* :
Modiolus barbatus barbatus (Linné, 1758): 2 exn. levend, in netten 50 mm en 43 mm.
- *Pectinidae* :
Chlamys varia (Linné, 1758) : 1 ex. dood en 3 exn. levend, in netten.
De drie levende dieren meten : 54 mm ; 49 mm; 29 mm - het dood 21
Proteopecten glaber glaber (Linné, 1758) : 2 exn : 1 ex. levend en 1 ex. dood in netten. Het levende dier 45 mm en het andere 44 mm.
Dit laatste zit vol babyoesters.
Pecten jacobaeus (Linné, 1758): 5 exn. vers dood. Afmetingen 64 mm : 99 mm; 100 mm; 105 mm en 106 mm.
- *Osteidae* :
Ostrea cristata cristata Born, 1870 : 8 exn. waarvan 4 exn. op één schelp : in netten. Kleine dieren.
Ostrea edulis (?) *edulis* Linné, 1758 : 1 ex. dood, in net verstrikt met een piepklein levend ex. van *Crepidula moulinsi* (Michaud) erop

Cardiidae :

Rudicardium tuberculatum tuberculatum Linné, 1758 : 1 ex. vers dood. 52 mm

Veneridae :

Callista chione (Linné, 1758) : 1 ex. vers dood. 51 mm/ 38 mm.

Chamelea gallina (Linné, 1758) : 5 exn. tussen 15 mm en 23 mm .
In netten.

Paphiidae :

Venerupis (Polititapes) aurea texturata (Lamarck, 1818) : 1 ex.
dood in netten.

Mactridae :

Spisula triangulata (Brocchi, 1814) : 15 exn. levend (de meeste)
en dood in netten. Tussen 17,5 mm en 21 mm.

Gastropoda :*Aporrhaidae* :

Aporrhais pespelicani (Linné) : 1 ex. levend, in netten.
Bijna 40 mm. (39,5 mm)

Naticidae :

Lunatia guillemini (Payraudeau) : 1 ex. dood (op vissersboot)
met heremietkreeft in. 19 mm.

Lunatia alderi (Forbes) : 1 ex. dood, op vissersboot. 12,5 mm.

Muricidae :

Trunculariopsis trunculus (Linné) : 11 exn. waarvan 1 ex. juveniel
levend, in netten.

Murex (Bolinus) brandaris Linné : 10 exn. levend, in netten.

Nassariidae :

Sphaeronassa mutabilis (Linné) : 3 exn. levend, op vissersboot

Hinia reticulata (Linné) : 1 ex. levend, op vissersboot

Fasciolariidae :

Fusinus (Gracilipurpura) rostrata Solivi) : 1 ex. pierdood
zwaarbeschadigd, op vissersboot.

= zeepaardje

+ zeekrab

+ 2 heremietkreeften in *Murex brandaris* schelpen.

MEDEDELINGEN

INDEX " GLORIA MARIS "

Een index op een tijdschrift is een bijzonder nuttig instrument om snel na te zien of er iets gepubliceerd werd over het onderwerp dat U (nu) interesseert. De laatste index op Gloria Maris verscheen in 1976, van de hand van de heer Van Bulck, en omvatte de jaargangen 1-15. In de bijna tien jaar die verliep werden geen jaarlijkse indices meer gepubliceerd, zodat er voor de recentere leden veel informatie praktisch onbereikbaar is.

Daarom deze oproep : wie wil het (monniken)werk op zich nemen om ons tijdschrift 1977 tot heden te indexeren ? De nodige volumes worden vanzelfsprekend ter beschikking gesteld indien U ze niet zou hebben. In het kader van ons 25-jarig lustrum (volgend jaar) is deze index een MUST ! Wie neemt de handschoen op ?

4TH SHELL FAIR, CASTIGLIONE DELLA PESCAIA, ITALIE

Deze tentoonstelling gaat door van 17 aug. tot 1 sep. 1985. Er zijn eveneens ruil- en verkoopsbeurzen voorzien, en ook nog seminars, dia-shows en voorstelling van publikaties.

GEVRAAGD :

COLUMBELLIDAE voor studie van deze familie. Bij voorkeur met exacte vindplaats. Eventueel ruilen. Ook alle informatie is welkom. Ludo Steppe, Prins Boudewijnlaan 142, 2610 Wilrijk. Ik ben ook steeds bereikbaar op de maandvergaderingen.

ZEEZOOGDIEREN :

Gegevens over het al dan niet voorkomen van zeezoogdieren in bepaalde gebieden kunnen door natuurliefhebbers zoals bv. strandwandelaars en vogelwaarnemers worden verstrekt.

Nu is het echter zo dat meldingen van strandingen, waarnemingen uit de zeevisserij, enz. dikwijls verloren gaan doordat de waarnemers niet weten tot wie zich te richten.

Om dit probleem te verhelpen richten " De Strandwerkgroep " en " De Vlaamse Vereniging voor de Bestudering van de Zeezoogdieren " een bijeenkomst in waar deze problemen zullen worden behandeld.

Enkele korte uiteenzettingen worden gehouden waaraan gekende personen zoals o.a. Dr. De Smet en Dr. Van Gompel hun medewerking zullen verlenen. Deze bijeenkomst gaat door op zaterdag 7 september 1985 te 14 uur in " De Ploate " Langestraat 82 - 8400 Oostende.

OPROEP TEKSTEN - COPYMAP VOLLEDIG OP :

Nu de vakantie voor de deur staat, is het geraden even te herinneren aan de grote nood aan teksten voor dit tijdschrift. Wilt U daar misschien reeds vanaf het plannen van uw reis rekening mee houden . Het valt altijd beter mee om een verslagje van uw vondsten te schrijven wanneer U reeds van voor het vertrek er op voorbereid bent. Dit tijdschrift is enkel leefbaar dank zij de medewerking van de leden. Artikels kunnen handgeschreven of - bij voorkeur - getypt ingestuurd worden. Tekeningen in zwart inkt op een wit afzonderlijk blad. Richtlijnen omtrent schikking of illustraties mogen bijgevoegd worden. De auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun teksten. We zien met interesse uw medewerking tegemoet.

VAKANTIE :

Nu we allen aan vakantie toe zijn - ook onze beheerders en redactie verschijnen er in de verlofmaanden twee dubbelnummers van het maandblad, waarvan dit nummer -juni/juli- het eerste is. Het augustus-nummer komt dus uit einde juli. Ook onze maandvergaderingen van deze maanden zijn traditiegetrouw anders : geen voordracht, geen georganiseerde activiteiten, maar gewoon contactvergaderingen. De verlofgangers missen dus geen spreekbeurten en men heeft meer kans tot informele contacten.

MERCENARIA MERCENARIA

Linné, 1758

Het is een stevige, schief driehoekige schelp met afgeronde randen die behoort tot de Veneridae. Zij heeft regelmatige concentrische lijnen met daartussenin fijne groeilijnen. In het midden zijn deze meestal verweerd.

De top is voor het midden geplaatst. Voor de top zien we een duidelijke lunula (maantje), erachter een area (rugveld) dat met een zwakke kiel over gaat in de rest van de schelp.

Aan de binnenzijde is de onderrand getand, de mantelbocht is spits toelopend. Het slot is heterodont met in elke klep drie cardinale tanden. Het ligament is van buiten zichtbaar, maar niet uitstekend.

M. mercenaria heeft een geelbruin periostracum. Daaronder is de schelp meestal gebroken wit of grijsgeel. De binnenzijde is porcelijnachtig wit met meestal een paarsblauwe vlek bij het achterste spierindruksel.

Deze soort kan tot 120mm lang, en tot 90mm hoog worden.

Zij komt oorspronkelijk van de oostkust van Noord-Amerika waar de indianen haar "Quahog" noemden en als betaalmiddel gebruikten. In de 18^e eeuw werd zij in Frankrijk ingevoerd en gekultiveerd. Vandaar heeft zij zich verspreid over de Noord-westkust van Europa.

